

Kronik i Berlingske Tidende 17. juni 1978

Udnytter vi vort spildevand rigtigt?

Af Hanne Kirkby og Kai Grunnet

FIK DE VANDET haven i søndags? – Nå, nej, der var jo vandingsforbud. – Jamen så fik De vel udnyttet det gode vejr til at få vasket nogle gange i vaskemaskinen? – De nåede vel også at få vasket bilen i automatvaskemaskinen, nu man ikke må bruge haveslange? – Den nye maskine er fantastisk effektiv, sæbe, voks, tørring – De kan slet ikke selv gøre det så godt, for som der står i reklamen: »Maskinen bruger 300 l vand pr. bil.«

Her midt på søndagen har De i øvrigt allerede overgået gennemsnits-danskeren. Han bruger nemlig kun 300 l vand pr. dag.

Hvor er lommeregneren henne – 5.000.000 mennesker – 365 dage i året – ja, det bliver 650 mill. ton vand om året. Hentet op fra grundvandsressourcerne. Syntes De, åen så lidt tør ud sidste sommer? – Vidste De, at det dybere grundvandspejl visse steder er faldet omkring 15 m i løbet af de sidste 20 år? Sveden står Dem allerede på panden. – Danmark en ørken om yderligere 20 år? Skyldfølelsen svæver i horisonten. Den brune sæbe og vaskebrættet truer. Inden De nu med raske skridt er på vej hen for at sælge vaskemaskinen, lad os da stoppe op og se på de mange mill. ton vand, som løber ud og ind omkring os gennem et år.

Langt den største del af Danmarks drikkevand indvindes fra grundvandsboringer. Det er kun i det mørke København, man må supplere med indvinding af søvand. – Så lidt, at dets egentlige effekt kun kan måles i Irmas salgsstatistikker over importeret norsk kildevand på papkartoner.

Danmark er i vandmæssig henseende et luksusland. I mange lande må man f.eks. indvinde flodvand, rense det, anvende det som drikkevand og atter lede det tilbage til floden. Rhinen, regner man således med, har været brugt 14 gange inden dens udløb.

Hvorledes skaffer vi os af igen med de mange liter vand?

Inden verden gik af lave, ledte vi vandet i rør ud i det nærmeste åløb. Forbruget var ikke så stort. Der skete en fortynding i van-

det. Ved solens indvirkning og ved den almindelige biologiske nedbrydning rensedes vandet. Naturens økologiske balance var ikke brudt. Man anvendte (og gør det stadig i sommerhusområder) også sivebrønde, hvor spildevandet langsomt siver ud i jorden gennem brøndens bund. Ved passagen gennem jorden renses vandet fuldstændig for bakterier og virus. En billig og udmærket rensningsmetode, hvorved spildevandet føres tilbage til grundvandet.

Hvorledes det siden er gået med de tiltagende spildevandsmængder og forureningen af søer, åer og fjorde, ved vi alle.

Hvad gør man da? – Bygger en stor kloakledning og leder vandet *langt* ud i bæltter, sunde og bugter. – Problemet flyttes, men hvad værre er: vandet flyttes også. Grundvandet falder. Vandføringen i åer og søer nedsættes. Hvis vi fortsat skal bruge løs af grundvandsreserverne, må vi sikre, at spildevandet på rimelig renses vis føres tilbage til vore ferskvandsområder eller til grundvandet. For at rense spildevandet tilstrækkeligt inden udledning til ferskvand kræves der minimum 3–4 rensningsstrin. Unnlades dette, vil vandløb og søer overvokses af alger og ende som grønkålsuppe. Dette er en følge af spildevandets indhold af gødningsstoffer (kvælstof og fosfor).

Ved udledning til havet er kravene til rensning mindre, idet fortyndingen dér er større.

For øjeblikket udledes ca. halvdelen af spildevandet til ferskvand (inkl. indre fjorde) og den anden halvdel til havet.

Vi anvender ½ mia kr. årligt til drift af de nu eksisterende rensningsanlæg.

Hvad får vi for de penge?

Ved udledning til havet renses ca. halvdelen af spildevandet tilstrækkeligt. Den anden halvdel er helt urenses. Ved udledning til ferskvand renses mindre end 10 pct. tilstrækkeligt, resten mere eller mindre ufuldstændigt. Det er let at forstå, hvilke enorme beløb det vil kræve at gøre rensningen tilfredsstill-